ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420166918
Lietas arhīva Nr. AA43-0762-19/8
ECLI:LV:ADAT:2019:1107.A420166918.13.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2019.gada 7.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Irina Kaļiņina,
tiesnese Margarita Osmane un tiesnese Roze Paegle

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu /pers. A/ (*/pers. A/*) pieteikumā par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 2018.gada 19.janvāra lēmuma Nr.1-5/10 atcelšanu, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 28.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra (turpmāk – reģistrs) valsts notāra 2017.gada 9.oktobra lēmumu Nr.6-9/140482/355165 (turpmāk – sākotnējais lēmums) nolemts izdarīt ierakstu komercķīlu reģistrā par komercķīlas Nr.100181013 reģistrāciju. Ierakstā kā komercķīlas ņēmējs norādīts /pers. B/ (turpmāk – trešā persona), kā komercķīlas devējs pieteicējs /pers. A/, nodrošinātā prasījuma maksimālā summa 12 000 000 *euro*, ieķīlātā manta SIA „966 FREECOM" pamatkapitāla daļas, komercķīlas ņēmējam ir tiesības pārdot ieķīlāto mantu bez izsoles un aizliegts atkārtoti ieķīlāt komercķīlas priekšmetu.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja reģistra galvenajam valsts notāram.

Reģistra galvenais valsts notārs 2018.gada 19.janvārī pieņēma lēmumu Nr.1-5/10) sākotnējo lēmumu atstāt negrozītu (turpmāk – pārsūdzētais lēmums). Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Likumdevējs reģistram nav deleģējis tiesības veikt pārbaudi, kādos apstākļos ir sastādīti iesniegtie dokumenti, to starpā vērtēt to, vai pieteicēja paraksts uz reģistrā iesniegtās pilnvaras ir ticis viltots, vai pilnvarotais /pers. C/ reģistrā iesniegtos dokumentus sastādījis atbilstoši faktiskajai situācijai. Strīdi par reģistrējamo dokumentu sastādīšanas faktiskajiem apstākļiem ir izskatāmi vispārējās jurisdikcijas tiesā civilprocesuālā kārtībā bez reģistra starpniecības. Pieteicējs var vērsties tiesā arī kriminālprocesuālā kārtībā, ja uzskata, ka ir notikusi paraksta viltošana vai ir veiktas kādas citas krāpnieciskas darbības.

[1.2] Ja reģistrā tiktu saņemts valsts atzīta eksperta atzinums, ka pieteicēja paraksts uz pilnvarojuma ir viltots, tad reģistrs būtu tiesīgs pārskatīt sākotnējo lēmumu. Tādējādi pieteicēja apgalvojums, ka reģistrā ir iesniegta viltota pilnvara, nevar būt par pamatu, lai atceltu sākotnējo lēmumu.

[1.3] Ukrainā izdotos publiskos dokumentus, šajā gadījumā pilnvaru, Latvijai ir jāpieņem bez papildus apstiprināšanas, un tā uzskatāma par spēkā esošu Latvijas teritorijā arī bez papildu procedūru veikšanas, proti, pilnvaras nav ne jālegalizē, ne jāapliecina. Iepriekš minētais izriet no Latvijas Republikas un Ukrainas 1995.gada 23.maijā noslēgtā līguma par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civilajās, ģimenes, darba un krimināllietās (turpmāk – līgums starp Latviju un Ukrainu) 13.panta. Vienlaikus pilnvaras kopijai ir pievienots tulkojums latviešu valodā, un tulka paraksts uz tulkojuma ir apliecināts notariāli, līdz ar to tā bija jāpieņem bez papildus apstiprināšanas.

[1.4] Reģistrā tika iesniegti visi dokumenti, kas pamato komercķīlas reģistrāciju, un šie dokumenti atbilst normatīvo aktu prasībām, tādēļ nav pamata atcelt sākotnējo lēmumu.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā, norādot turpmāk minēto.

[2.1] Iesniedzot pieteikumu komercķīlas reģistrēšanai, pieteikumam nebija pievienota pieteicēja pilnvara, bet gan tās viltojums. Fakts, ka pilnvara ir viltota, valsts notāram nevarēja nepalikt nepamanīts. Tādējādi valsts notārs ir pārkāpis Komercķīlas 15.panta trešās daļas 2.punktu, kas uzliek pienākumu pārliecināties, vai pieteikumam pievienotie dokumenti

nav acīmredzami nelikumīgi. Pārsūdzētajā lēmumā ir nepamatoti atteikts izvērtēt pēc būtības argumentu par to, ka pilnvara ir acīmredzami viltota, norādot, ka sākotnējā lēmuma pārskatīšana varētu notikt tikai tad, kad tiks saņemts valsts atzīta eksperta atzinums, ka paraksts uz pilnvaras ir viltots. Pilnvarojums ir acīmredzami viltots, tādēļ eksperta atzinums šajā gadījumā neatbrīvo valsts notāru no iepriekš minētā pienākuma.

[2.2] Pieteicējam nav iespējams iegūt eksperta atzinumu par to, ka paraksts pilnvarā ir viltots, jo reģistrā ir iesniegta tikai viltotās pilnvaras kopija.

[2.3] Pilnvaras teksts ir sastādīts krievu un ukraiņu valodās un zem katra no tiem atrodas it kā pieteicēja paraksts. Aplūkojot šos parakstus pret gaismu, ir redzams, ka tie sakrīt viens pret otru. Ja paraksti būtu īsti, tad šādas sarežģītības pakāpes parakstam tas nebūtu iespējams. Pieteicēja paraksts ir ticis nokopēts un divreiz uzkopēts uz vienas un tās pašas papīra lapas.

[2.4] Lai arī pilnvara ir it kā izdota notariālā akta veidā Ukrainā pie notāra, tas nemaina acīmredzamo faktu, ka pieteicēja paraksts ir ticis nokopēts. Lietas apstākļi liecina, ka Ukrainas notārs ir ticis maldināts vai iesaistīts šajā noziedzīgajā nodarījumā, par ko Ukrainā uzsākts kriminālprocess.

[2.5] Iepriekš minētais daļēji izskaidro, kāpēc uz šīs pilnvaras nav atrodama atzīme no Ukrainas kompetentajām iestādēm par notariālā akta legalizēšanu (*apostille*). Atbilstoši Tieslietu ministrijas sniegtajam skaidrojumam šāds Ukrainā taisīts notariālais akts nav Latvijā tiesiski izmantojams.

[2.6] Ar komercķīlu nodrošinātā prasījuma summa ir tik liela, ka tā nav uzskatāma par ikdienišķu parādību. Turklāt tas nav aizdevuma līgums, bet gan tikai apliecinājums, ar ko viena persona citas personas vārdā apgalvo, ka esot kaut kad iepriekš it kā izveidojies parāds 12 000 000 ASV dolāru apmērā. Šādam parādam nav nekāda dokumentāla pamatojuma, un tas pat nav konkretizēts.

[2.7] Par prasības nodrošināšanu un prasības celšanu par 12 000 000 ASV dolāru civilprocesā maksājama tik liela valsts nodeva, ka tas faktiski liedz no šāda nozieguma cietušajam piekļuvi tiesai. Valsts nodevas apmērs tiešā veidā saistīts ar to, ka vainīgās personas patvaļīgi noteikušas tik lielu komercķīlas summu.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu apmierināts pieteicēja pieteikums un atcelts pārsūdzētais lēmums. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem un argumentiem.

[3.1] Saskaņā ar Komercķīlas likuma 14.panta trešo daļu un 15.panta trešās daļas 1.punktu reģistra pienākums pirms komercķīlas reģistrācijas ir pārbaudīt, vai pieteikumu ir parakstījusi atbilstoši pilnvarota persona un vai pilnvarojums atbilst normatīvo aktu prasībām.

[3.2] Saskaņā ar Dokumentu legalizācijas likuma 10.pantu, lai ārvalstī izsniegtam publiskam dokumentam būtu publiska dokumenta spēks Latvijā, tas ir legalizējams. Īstenojot valsts publisko pārvaldi, valsts pārvaldes, tiesu un likumdevēja iestādes, citas iestādes un personas drīkst pieņemt tikai legalizētu ārvalstī izsniegtu publisku dokumentu.

Iepriekš minētā likuma 11.pants noteic, ja publisks dokuments ir izsniegts ārvalstī, kas ir 1961.gada 5.oktobra Hāgas konvencijas par ārvalstu publisko dokumentu legalizācijas prasības atcelšanu (turpmāk – Hāgas konvencija) dalībvalsts, dokumentam nepieciešams apliecinājums (*apostille*) atbilstoši šai konvencijai.

Dokumentu legalizācijas likuma 2.panta 2.punkts noteic, ka publisks dokuments – atbilst 1961.gada 5.oktobra Hāgas konvencijā par ārvalstu publisko dokumentu legalizācijas prasības atcelšanu lietotā attiecīgā termina skaidrojumam.

Atbilstoši Hāgas konvencijas 1.panta pirmajai daļai šī konvencija piemērojama publiskajiem dokumentiem, kuri ir noformēti vienas līgumslēdzējas valsts teritorijā un kuri jāuzrāda citas līgumslēdzējas valsts teritorijā.

Saskaņā ar Hāgas konvencijas 1.panta otrās daļas „c" apakšpunktu šīs konvencijas nolūkiem par publiskiem dokumentiem ir uzskatāmi notariālie akti.

Hāgas konvencijas 3.pants noteic, ka vienīgā formalitāte, kuru var prasīt, lai paraksta autentiskumu, statusu, kādā rīkojusies persona, kas parakstījusi dokumentu, un, kur tas nepieciešams, zīmoga vai spiedoga identitāti, kas ir uz dokumenta, ir 4.pantā paredzētā apliecinājuma pievienošana, ko izdevis tās valsts kompetents varas orgāns, kura izdevusi šo dokumentu. Tomēr iepriekšējā paragrāfā minēto formalitāti nevar pieprasīt, ja likumi, priekšraksti vai prakse, kas ir spēkā tajā valstī, kurā dokuments tiek uzrādīts, vai vienošanās starp divām vai vairākām līgumslēdzējām valstīm, ir atcēlusi vai vienkāršojusi to, vai atbrīvojusi pašu dokumentu no legalizācijas.

Hāgas konvencijas 4.pants noteic, ka apliecinājums, kas minēts 3.panta pirmajā paragrāfā, tiks uzlikts uz paša dokumenta vai arī uz „*allonge*" atbilstoši parauga formai, kas pievienota konvencijai. Tomēr šo apliecinājumu var sastādīt tā varas orgāna oficiālajā valodā, kurš to izdod. Standarta termini, kas tajā parādās, var būt arī citā valodā. Virsrakstam „*Apostille* (*Convention de La Haye du 5 octobre 1961*)" jābūt franču valodā.

Ukraina ir minētās konvencijas dalībvalsts, tādējādi konvencijas noteikumi attiecas uz /pers. C/Ukrainā izdotās pilnvaras izmantošanu Latvijas Republikā. Tas nozīmē, ka, lai pilnvaru atzītu Latvijas Republikā, tai jāsatur konvencijā noteiktais apliecinājums.

/pers. C/ izsniegtajai pilnvarai nav Hāgas konvencijas 4.pantā noteiktā apliecinājuma. Tātad pilnvara nav apliecināta Hāgas konvencijā noteiktajā kārtībā un nav izmatojama Latvijas Republikā.

[3.3] Līguma starp Latviju un Ukrainu 13.pants nevar tikt attiecināts uz reģistrā iesniedzamajiem dokumentiem. Līguma noteikumi nav vispārējas tiesību normas, kas attiecas uz jebkuru dokumentu vai jebkuru personu, jo līguma noteikums attiecas uz tiesiskās palīdzības izpildes procedūrām, nevis uz dokumentiem, ko persona vēlas iesniegt otras dalībvalsts iestādē (*Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 4.augusta lēmums lietā AA43-3258-11/4*).

[3.4] Ukrainā izdotajai pilnvarai ir nepieciešams apliecinājums (*apostille*) atbilstoši Hāgas konvencijai. Reģistrs

izskatāmajā lietā ir pieņēmis pilnvaru, kas nav apliecināta konvencijā noteiktajā kārtībā.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu trešā persona iesniedza apelācijas sūdzību, norādot turpmāk minēto.

[4.1] Tiesa nav ievērojusi likuma „Par Latvijas Republikas starptautiskajiem līgumiem" 13.pantu, kas noteic, ka gadījumā, ja starptautiskajā līgumā, kuru Saeima ir apstiprinājusi, paredzēti citi noteikumi nekā Latvijas Republikas likumdošanas aktos, tiek piemēroti starptautiskā līguma noteikumi.

[4.2] Tiesa nav ievērojusi Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 6.panta 1.punktu (*acīmredzami domāts 9.panta sestās daļas 1.punkts (apgabaltiesas piezīme)*), kas noteic, ka gadījumā, ja konstatē pretrunu starp dažāda juridiska spēka tiesību normām, piemēro to tiesību normu, kurai ir augstāks juridiskais spēks.

[4.3] No Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 6.panta 2.punkta (*acīmredzami domāts 9.panta sestās daļas 2.punkts (apgabaltiesas piezīme)*) izriet, ka vispārējo un speciālo tiesību normu kolīzijas gadījumā speciālā tiesību norma tiek piemērota tikai tad, kad kolidējošās tiesību normas ir ar vienādu juridisko spēku. Līguma starp Latviju un Ukrainu 13.pants ir tiesību norma ar augstāku juridisko spēku nekā Dokumentu legalizācijas likumā ietvertās tiesību normas, ko piemērojusi tiesa.

Konkrētajā gadījumā jāpiemēro līgumā starp Latviju un Ukrainu ietvertie noteikumi.

[4.4] Piemērojot gramatisko interpretācijas metodi, jāsecina, ka no līguma starp Latviju un Ukrainu 13.panta neizriet, ka minētā tiesību norma attiektos vienīgi uz tiesiskās palīdzības izpildes procedūrām. No minētās tiesību normas redzams, ka tajā norādīts nevis par tiesiskās palīdzības izpildes procedūrām, kā to maldīgi konstatējusi tiesa, bet par dokumentu juridisko spēku visā valsts teritorijā, arī valsts iestādēs, tostarp reģistrā.

[4.5] Identisks secinājums izriet, piemērojot sistēmisko interpretācijas metodi. Proti, līguma starp Latviju un Ukrainu 1.panta pirmajā daļā un otrajā daļā minētais neattiecas uz tiesiskās palīdzības izpildes procedūrām. Jautājumi, kas skar tiesiskās palīdzības izpildes procedūras, ir reglamentēti citos līguma starp Latviju un Ukrainu pantos.

[4.6] Jāievēro paražas jeb vispāratzītā tiesību prakse. Proti, reģistrs līdz šim konsekventi ir pieņēmis Ukrainā taisītas notariāli apstiprinātas pilnvaras bez īpaša apstiprinājuma, turklāt šāda veida dokumentus reģistrā bija iesniedzis arī pats pieteicējs.

Pieteicēja nostāja mainās atkarībā no faktiskās situācijas un izdevības, bet tam nav sakara ar reģistram saistošajām tiesību normām, ko reģistrs ir piemērojis pareizi.

[5] Par trešās personas apelācijas sūdzību reģistrs iesniedzis paskaidrojumu, norādot turpmāko.

[5.1] Laikā, kad tika reģistrēta ķīla (2017.gadā), reģistram nebija prasības apostilēt iesniegtus notariālus dokumentus no Ukrainas. Šobrīd reģistrs ir mainījis praksi un pieprasa, lai būtu apostilēti tie ārvalstu publiskie dokumenti, kas izdoti valstīs, ar kurām Latvijas Republika ir noslēgusi līgumu par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civilajās, ģimenes, darba un krimināllietās.

[5.2] Jautājumu nevajadzētu skatīt formāli un tikai formālu prasību dēļ atcelt pārsūdzēto lēmumu. Ja tiesa uzskata, ka reģistrā iesniegto pilnvaru bija nepieciešams apostilēt, tad būtu jādod iespēja šo formālo trūkumu novērst, iesniedzot pilnvaru, kas būtu legalizēta konvencijā noteiktajā kārtībā.

[5.3] Pieteicēja un viņa pilnvarnieka strīds par pilnvarnieka veiktajām darbībām ir risināms vispārējās jurisdikcijas tiesā civiltiesiskā kārtībā. Tas, ka pieteicējs nepiekrīt pilnvarnieka veiktajām darbībām, nevar būt par pamatu administratīvā akta atcelšanai.

[5.4] Komercķīlas likuma 48.panta otrajā daļā paredzēti nosacījumi komercķīlas dzēšanai, proti, otrajā punktā norādīts – saņemts tiesas nolēmums. Reģistrs uzskata, ka Komercķīlas likuma 48.panta otrās daļas 2.punktā minētais nolēmums ir vispārējās jurisdikcijas tiesas nolēmums par komercķīlas dzēšanu nevis administratīvās tiesas nolēmums par lēmuma, ar kuru reģistrēta komercķīla, atcelšanu. Saskaņā ar Komercķīlas likuma 48.pantu komercķīlu reģistra lēmuma kā administratīvā akta atcelšana nav pietiekošs pamats komercķīlas dzēšanai, jo nepieciešams dzēst komercķīlas pamatu (*Senāta 2001.gada 6.jūnija spriedums lietā Nr.SKC-335*).

[6] Pieteicējs paskaidrojumā atkārto pieteikuma argumentus, papildus norādot turpmāk minēto.

[6.1] Ukrainas Republikas Nacionālās policijas Galvenās izmeklēšanas pārvaldē kriminālprocesa Nr.1201700000001071 ietvaros konstatēts, ka pieteicējs nav bijis pie notāra un nav pašrocīgi parakstījis 2017.gada 13.jūlija pilnvaru, bet viņa paraksta atdarināšanai tika izmantota „klišeja" jeb faksimils, kas saskaņā ar Ukrainas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem nav pieļaujams.

[6.2] Tik plašs pilnvarojuma apjoms, kāds norādīts pilnvarā, nav raksturīgs normālai darījuma praksei un tiešā veidā apliecina pilnvaras viltošanas faktu. Pieteicējs iepriekš nav izsniedzis pilnvaras ar tik plašu pilnvarojuma apjomu.

[6.3] Tāds dokuments, kas izgatavots nozieguma – viltošanas – rezultātā, nevar būt pamats pārstāvības tiesību iegūšanai. Šādu pilnvaru nav nepieciešams atsaukt (un šķietami radīt iespaidu, ka tā bijusi spēkā), jo nozieguma rezultātā iegūtas tiesības nav spēkā uz likuma pamata.

[6.4] Fakts, ka pie trešās personas dēla /pers. D/ Ukrainā procesuālo darbību laikā tika atrastas pieteicēja paraksta klišejas, ir pamats uzskatam, ka 2017.gada 13.jūlija pilnvarā esošais paraksts, visticamāk, tika atdarināts tieši ar kratīšanā atrastajām klišejām.

[7] Trešā persona iesniedza papildu paskaidrojumu, kurā norādīti šādi apsvērumi.

[7.1] Trešā persona 2019.gada 2.maijā reģistrā iesniedza pieteikumu Nr.57780/371296, kam pievienota 2017.gada 13.jūlija pilnvara ar 2019.gada 21.marta apliecinājumu (*apostille*) atbilstoši konvencijai, lūdzot veikt grozījumus komercķīlas lietā. Ar reģistra Funkciju izpildes departamenta Rīgas reģiona komercķīlu un laulāto mantisko attiecību reģistrācijas nodaļas valsts notāres 2019.gada 8.maija lēmumu Nr.6-9/57780/371296 atzīts, ka iesniegtie dokumenti atbilst Komercķīlas likuma un citu normatīvo aktu prasībām, tādējādi izdarīts ieraksts komercķīlu reģistrā par grozījumu reģistrēšanu komercķīlai Nr.100181013. Minētais lēmums netika pārsūdzēts, tāpēc pirmās instances tiesas konstatētais 2017.gada 13.jūlija pilnvaras trūkums ir pilnībā novērsts, un ir stājies spēkā jauns reģistra lēmums.

[7.2] Ir pamats uzskatīt, ka pieteicēja pārstāvja iesniegtie Ukrainas Republikas Nacionālās policijas Galvenās izmeklēšanas pārvaldes 2018.gada 13.novembra un 2019.gada 25.februāra dokumenti ir viltoti, jo tie nav noformēti un legalizēti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, satura ziņā tie ir netipiski un pretēji izmeklēšanas iestāžu vispārpieņemtajai praksei, turklāt pieteicēja pārstāvja iesniegtais dokuments ir datēts ar 2019.gada 25.februāri, bet administratīvajā lietā esošie pierādījumi apliecina, ka 2019.gada 21.martā Ukrainas Tieslietu ministrija pēc 2017.gada 13.jūlija pilnvaras pārbaudes ir to apostilizējusi, atzīstot to par īstu.

[7.3] Nav patiess pieteicēja apgalvojums par pilnvarojuma plašo apjomu, jo divās citās pilnvarās, kas pievienotas lietai, pilnvarojuma apjoms ir vēl plašāks.

[8] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmajai daļai apelācijas instances tiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Izskatāmajā gadījumā ar reģistra valsts notāra 2017.gada 9.oktobra lēmumu Nr.6-9/140482/355165 (galīgo noformējumu ieguvis pārsūdzētajā lēmumā) ir izdarīts ieraksts komercķīlu reģistrā par komercķīlas Nr.100181013 reģistrāciju.

Savukārt ar reģistra Funkciju izpildes departamenta Rīgas reģiona komercķīlu un laulāto mantisko attiecību reģistrācijas nodaļas valsts notāres 2019.gada 8.maija lēmumu Nr.6-9/57780/371296 (*lietas 1.sējuma 240. – 241.lapa*) tika izdarīts ieraksts komercķīlu reģistrā par grozījumu reģistrēšanu komercķīlai Nr.100181013, taču pēc būtības tika atkārtoti ierakstīta informācija par komercķīlas Nr.100181013 devēju, nodrošinājuma summu un tās realizācijas kārtību, grozījumu apjoms attiecināms tikai uz faktu, ka 2017.gada 13.jūlija pilnvarai tika pievienots apstiprinājums (*apostille*).

Kā izriet no lietas dalībnieku paskaidrojumiem, minētais 2019.gada 8.maija lēmums Nr.6-9/57780/371296 netika ne apstrīdēts, ne arī pārsūdzēts.

Ievērojot, ka ar pārsūdzēto lēmumu izdarītais ieraksts vairs nav atceļams, jo tā saturs faktiski ir atkārtots 2019.gada 8.maija lēmumā Nr.6-9/57780/371296, pieteikuma priekšmets izskatāmajā lietā ir pārsūdzētā lēmuma tiesiskums, nevis tā atcelšana.

Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot administratīvā procesa dalībnieku izvirzīto argumentu pamatojumu kopsakarā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem, konstatē, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais faktu konstatējums un tiesību normu interpretācija ir pareiza, tādēļ apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajiem faktiem un motivācijai, to neatkārtojot.

Ievērojot, ka pirmās instances tiesa nosprieda atcelt pārsūdzēto lēmumu, apgabaltiesa, pievienojoties pirmās instances tiesas pamatojumam, atzīst pārsūdzēto lēmumu, ar kuru tika reģistrēta komercķīla Nr.100181013 bez Ukrainā izdotajai pilnvarai nepieciešama apliecinājuma (*apostille*), kāds ir paredzēts Hāgas konvencijas 3. un 4.pantā, par prettiesisku.

[10] Trešās personas apelācijas sūdzībā norādītie argumenti izskatāmajā gadījumā nav pamatoti turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Līgums starp Latviju un Ukrainu ir noslēgts ar mērķi noregulēt tiesiskās palīdzības un tiesisko attiecību jautājumus civilajās, ģimenes, darba un krimināllietās.

Minētā līguma 1.pantā ir noteikts tiesiskās aizsardzības apjoms, paredzot, ka vienas līgumslēdzējas puses pilsoņiem otras līgumslēdzējas puses teritorijā ir tāda pati viņu personisko un mantisko tiesību tiesiskā aizsardzība kā otras līgumslēdzējas puses pilsoņiem, to starpā arī juridiskām personām, kas izveidotas saskaņā ar vienas līgumslēdzējas puses likumdošanu. Vienas līgumslēdzējas puses pilsoņiem ir tiesības brīvi un netraucēti vērsties otras līgumslēdzējas puses tiesās, prokuratūrā, notariāta iestādēs un citās iestādēs, kuru kompetencē ir civilās, ģimenes un krimināllietas, tie var uzstāties tajās, pieteikt lūgumus, celt prasības un veikt citas procesuālās darbības ar tādiem pašiem noteikumiem kā pašu pilsoņi.

Savukārt līguma 3.pantā ir definēts tiesiskās palīdzības apjoms, paredzot, ka tiesiskā palīdzība ietver procesuālo darbību izpildi, kuras paredzētas līgumslēdzējas puses likumdošanā, kurai adresēts pieprasījums, tai skaitā pušu, cietušo, aizdomās turēto, apsūdzēto, tiesājamo, liecinieku, ekspertu nopratināšanu, ekspertīžu izdarīšanu, apskati, izņemšanu un lietisko pierādījumu nodošanu, kriminālvajāšanas ierosināšanu vai pārņemšanu un to personu, kas izdarījušas noziegumu, izdošanu, tiesas lēmumu atzīšanu un izpildi, dokumentu izsniegšanu un pārsūtīšanu, ziņu sniegšanu pēc otras līgumslēdzējas puses pieprasījuma par personu sodāmību.

Līguma starp Latviju un Ukrainu 6.pants noteic prasības dokumentu noformēšanai, paredzot, ka dokumentiem, kurus

nosūta tiesību aizsardzības iestādes vai citas iestādes tiesiskās palīdzības sniegšanas kārtībā, jābūt apliecinātiem ar kompetentas personas parakstu un apstiprinātiem ar ģerboņa zīmogu.

Apgabaltiesa konstatē, ka tieši šā līguma 6.pantā minēto dokumentu derīguma prasības ir formulētas līguma starp Latviju un Ukrainu 13.panta pirmajā daļā (dokumenti, kurus vienas līgumslēdzējas puses teritorijā noformējusi vai apliecinājusi oficiāla persona (notārs, oficiāls tulks, eksperts u.tml.) savas kompetences robežās un ievērojot noteikto formu, un kas apzīmogoti ar ģerboņa zīmogu, tiek pieņemti otras līgumslēdzējas puses teritorijā bez jebkāda apstiprinājuma), un minētās prasības nav attiecināmas uz visiem citiem iespējamajiem līgumslēdzēju pušu publiskajiem dokumentiem, to starpā arī pilnvarām, kas netika noformētas tiesiskās palīdzības ietvaros. Tas izriet no apstākļa, ka Ukrainā izsniegtās pilnvaras Latvijas teritorijā var tikt iesniegtas ne tikai lietās saistībā ar tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civilajās, ģimenes, darba un krimināllietās, bet arī citos procesos valsts iestādēs, kuras veic abu valstu personu savstarpējo attiecību reģistrāciju, to starpā arī administratīvajos procesos.

Tas nozīmē, ka Hāgas konvencijā minētajiem publiskajiem dokumentiem, kas ir noformēti vienas līgumslēdzējas valsts teritorijā un kas jāuzrāda citas līgumslēdzējas valsts teritorijā, lai tiem būtu saistošs spēks, piemērojamas minētās konvencijas 3. un 4.panta prasības pēc apstiprinājuma.

Ievērojot, ka gan līguma starp Latviju un Ukrainu, gan Hāgas konvencijas normas ir starptautisko tiesību normas, to piemērošanas kārtību noteic Administratīvā procesa likuma 15.panta trešā daļa – starptautisko tiesību normas neatkarīgi no to avota piemēro atbilstoši to vietai ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijā. Ja konstatē pretrunu starp starptautisko tiesību normu un tāda paša juridiskā spēka Latvijas tiesību normu, piemēro starptautisko tiesību normu. Minēto apsvērumu kontekstā apgabaltiesa neanalizē trešās personas iebildumus saistībā ar Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma normu piemērošanu.

[11] Apgabaltiesa izvērtēja visus trešās personas apelācijas sūdzībā un paskaidrojumos izvirzītos argumentus, bet, ievērojot procesuālās ekonomijas principu, sniedz pamatojumu tikai par tiem, kuriem ir nozīme no tiesību viedokļa. Lietas izspriešanai nav nepieciešama informācija no Valsts policijas Rīgas reģiona policijas pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes 3.biroja 2.nodaļas kriminālprocesa Nr.11517031714 par 2017.gada 13.jūlija pilnvaras viltošanas faktu, par ko pieteicējs izteicās 2019.gada 4.oktobra paskaidrojumā, jo minēto apstākļu noskaidrošana nav attiecināma uz pārsūdzētā lēmuma tiesiskuma vērtējumu. Pārējiem lietas dalībnieku argumentiem nav tiesiskas nozīmes izskatāmajā gadījumā un no to rakstveida iztirzāšanas nav atkarīgs lietas izskatīšanas rezultāts.

Administratīvo tiesu judikatūrā ir atzīts, ka tiesas pienākums argumentēt spriedumu nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu, un tiesai ir atļauts izvērtēt tikai tos argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*piemēram, Senāta 2004.gada 23.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-216/2004 (C04288903) 8.punkts, 2007.gada 22.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-299/2007 (A42173604) 9.punkts, 2012.gada 9.marta sprieduma lietā Nr.SKA-82/2012 (A420509910) 10.punkts, 2019.gada 7.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-103/2019 (A420505013) 11.punkts*). Ņemot vērā minēto, tiesai ir jāizvērtē vienīgi tie argumenti un iebildumi, kuriem ir norādīts pamatojums un kuriem ir nozīme no tiesību viedokļa.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt /pers. A/ (/pers. A/) pieteikumu.

Atzīt Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 2018.gada 19.janvāra lēmumu Nr.1-5/10 par prettiesisku.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu /pers. A/ *(/pers. A/)*, dzimšanas datums /datums/, samaksāto valsts nodevu 30 *euro* apmērā, kas atlīdzināma no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente I.Kaļiņina

Tiesnese M.Osmane

Tiesnese R.Paegle